

Innst. S. nr. 106

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra Stortingets presidentskap

Dokument nr. 8:102 (2005-2006)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Carl I. Hagen, Per Ove Width og Jan Arild Ellingsen om opprettelse av en sikkerhetskomité i Stortinget

Til Stortinget

BAKGRUNN

I Dokument nr. 8:102 (2005-2006) er det fremmet forslag om at det opprettes en sikkerhetskomité i Stortinget, ved tilføyelse av en ny § 13 b i Stortingets forretningsorden. Da forslaget ble referert i Stortinget 15. juni 2006, ble det vedtatt å sende forslaget til kontroll- og konstitusjonskomiteen, som forelegger utkast til innstilling for Presidentskapet, som deretter avgir innstilling.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen har utarbeidet utkast til innstilling som er trykt som vedlegg til Presidentskapets innstilling.

PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Presidentskapet viser til kontroll- og konstitusjonskomiteens utkast til innstilling.

Presidentskapets flertall, alle unntatt medlemmet Carl I. Hagen, slutter seg til merknadene fra flertallet i kontroll- og konstitusjonskomiteen og fremmer innstilling i samsvar med komiteens utkast til tilråding.

Flertallet i komiteen antyder at FO § 13 kan endres slik at den utvidede utenrikskomiteen kan tre sammen også på anmodning av justisministeren. Dette reiser forskjellige problemstillinger som Presidentskapets flertall vil komme tilbake til ved en senere anledning.

Presidentskapets medlem Carl I. Hagen slutter seg til merknadene fra mindretallet i kontroll- og konstitusjonskomiteen og fremmer forslag i samsvar med dette.

Dette medlem mener at Stortinget nå i forbindelse med behandlingen av forslag om å opprette en egen sikkerhetskomité burde avklart om den type saker som er nevnt i forslaget for fremtiden skal kunne behandles av den utvidede utenrikskomité eller om Stortinget fortsatt skal avstå fra sine normale kontroll- og politikkfastsettende konstitusjonelle funksjoner på dette politikkområdet.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Presidentskapets medlem Carl I. Hagen:

Ny § 13 b i Stortingets forretningsorden skal lyde:

I tillegg til de komiteer som er omtalt i § 10 oppnevnes også en sikkerhetskomité. Sikkerhetskomiteen har til oppgave å drøfte med regjeringen viktige spørsmål om landets indre sikkerhet og antiterrorarbeidet, beredskapsplaner, samt de operative sikkerhetstiltak overfor etater, direktorater, departementer, institusjoner og myndighetspersoner. Slik drøftelse bør finne sted før viktige beslutninger fattes. Sikkerhetskomiteen skal følge de tiltak som blir gjort på det interne sikkerhets- og antiterrorområdet i henhold til gitte fullmakter og bevilgninger, og føre kontroll med regjeringens myndighetsutøvelse på dette området.

Sikkerhetskomiteen består av Stortingets president som leder og visepresident som nestleder, partienes gruppeledere med nestledere som varamenn, samt justis- og forsvarskomiteens ledertrio.

Lederen kaller sammen komiteen når vedkommende mener det er nødvendig, eller når statsminister, justisminister eller en tredjedel av komitémedlemmene anmoder om det.

Forhandlingene i sikkerhetskomiteen skal holdes hemmelige, hvis intet annet uttrykkelig bestemmes.

Det samme gjelder for fellesmøter denne komité har med andre komiteer. Også innkallingen til komitémøter skal være hemmelig.

Sikkerhetskomiteen kan også la embetspersoner møte for å gi informasjon og svare på spørsmål, sammen med medlemmer av regjeringen.

PRESIDENTSKAPETS TILRÅDING

Presidentskapet har for øvrig ingen merknader og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:102 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Carl I. Hagen, Per Ove Width og Jan Arild Ellingsen om opprettelse av en sikkerhetskomité i Stortinget - bifalles ikke.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 14. desember 2006

Thorbjørn Jagland

Carl I. Hagen

Inge Lønning

Berit Brørby

Ola T. Lånke

Olav Gunnar Ballo

Vedlegg

Utkast til innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Carl I. Hagen, Per Ove Width og Jan Arild Ellingsen om opprettelse av en sikkerhetskomité i Stortinget

Dokument nr. 8:102 (2005-2006)

Til Stortinget

1. Sammendrag

I de senere år er samfunnssikkerhet og terrorbekjempelse blitt en voksende del av myndighetenes beredskapsarbeid. Stortinget har behandlet flere saker om dette.

Det er Regjeringen og Justisdepartementet som styrer virksomheten til Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og som fører kontroll med at det er en forsvarlig sikkerhetsberedskap, og at det eksisterer et tilstrekkelig, forsvarlig organisert sikkerhetsarbeid basert på en forsvarlig kvantitet og kvalitet i både planlegging, utstyrsanskaffelser og operativ kapasitet. Da mye av dette arbeid, organisasjon, struktur og kapasitet er omfattet av en høy sikkerhetsgradering, er Stortingets vanlige kontroll og overoppsyn, samt godkjenning av planer, utstyrsanskaffelser og budsjetter, meget begrenset. Dette medfører at heller ikke Regjeringen kan skaffe seg den vanlige trygghet som stortingsbehandling og stortingsgodkjenning av budsjetter og planer vil gi, fordi de nødvendige detaljer ikke vil være kjent for eller gjenstand for stortingsbehandling. Regjeringen mangler også et forum for muntlig og formell drøftelse med Stortinget før viktige beslutninger blir tatt.

Når det gjelder handelsmessige, sikkerhetspolitiske og utenrikspolitiske saker, samt EØS-spørsmål, har Stortinget egne organer i form av den utvidede utenrikskomité og EØS-utvalget.

Forslagsstillerne mener at det nå er oppstått et klart behov for en sikkerhetskomité i Stortinget som kan motta informasjon om beredskapsplaner, budsjettoversikter og detaljplaner for den operative tjeneste, og fastlegge de prinsipper og retningslinjer som skal legges til grunn for sikkerhetsvurderinger og tiltak overfor myndighetsorganer og personer. En sikkerhetskomité vil også kunne være et konsultasjonsorgan av mer formell karakter for Regjeringen, samtidig som komiteen kan utøve den normale kontroll med at Regjeringens arbeid på det indre sikkerhetsområdet er organisert på en forsvarlig måte.

Det foreslås derfor en ny § 13 b i Stortingets forretningsorden som oppretter en sikkerhetskomité i Stortinget etter mønster av den utvidede utenrikskomité og EØS-utvalget. En slik komité som skal behandle sikkerhetsgraderte opplysninger kan ikke være for stor, men må samtidig bestå av de viktigste personer i Stortinget, samt noen med komitékompetanse på områder som omfattes av sikkerhetsarbeidet. Det foreslås derfor at komiteen settes sammen av Stortingets president og visepresident, de parlamentariske ledere, leder og nestledere i justiskomiteen og leder og nestledere i for-

svarskomiteen. Det foreslås også at komiteen kan motta informasjon fra embetspersoner som politidirektør, sjef for PST, direktør for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og andre komiteen ønsker å motta informasjon fra og ha muligheten for å stille spørsmål til, i tillegg til at medlemmer av Regjeringen og dens embetsverk kan møte.

Forslagsstillerne fremmer følgende forslag:

"Ny § 13 b i Stortingets forretningsorden skal lyde:

I tillegg til de komiteer som er omtalt i § 10 oppnevnes også en sikkerhetskomité. Sikkerhetskomiteen har til oppgave å drøfte med Regjeringen viktige spørsmål om landets indre sikkerhet og antiterrorarbeidet, beredskapsplaner, samt de operative sikkerhetstiltak overfor etater, direktorater, departementer, institusjoner og myndighetspersoner. Slik drøftelse bør finne sted før viktige beslutninger fattes. Sikkerhetskomiteen skal følge de tiltak som blir gjort på det interne sikkerhets- og antiterrorområdet i henhold til gitte fullmakter og bevilgninger og føre kontroll med Regjeringens myndighetsutøvelse på dette området.

Sikkerhetskomiteen består av Stortingets president som leder og visepresident som nestleder, partienes gruppeledere med nestledere som varamenn, samt justis- og forsvarskomiteens ledertrio.

Lederen kaller sammen komiteen når vedkommende mener det er nødvendig, eller når statsminister, justisminister eller en tredjedel av komitémedlemmene anmoder om det.

Forhandlingene i sikkerhetskomiteen skal holdes hemmelige, hvis intet annet uttrykkelig bestemmes. Det samme gjelder for fellesmøter denne komité har med andre komiteer. Også innkallingen til komitémøter skal være hemmelig.

Sikkerhetskomiteen kan også la embetspersoner møte for å gi informasjon og svare på spørsmål, sammen med medlemmer av Regjeringen."

2. Kontroll- og konstitusjonskomiteens behandling

Dokument nr. 8:102 (2005-2006) ble referert i Stortinget 15. juni 2006. I Stortingets vedtak heter det at saken "Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen, som forelegger utkast til innstilling for Presidentskapet, som deretter avgir innstilling".

En slik behandlingsmåte er i tråd med Stortingets forretningsorden § 15 tredje ledd siste punktum som lyder:

"Stortinget kan også vedta at en sak først skal behandles av en komité og at denne komitéens utkast til innstilling sendes til en annen komité, som deretter avgir innstilling".

Stortingets presidentskap er her å anse som en komité.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Berit Brørby, Svein Roald Hansen og Ivar Skulstad, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen og lederen Lodve Solholm, fra Høyre, Per-Kristian Foss, fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Ola T. Lånke, og fra Senterpartiet, Magnhild Meltveit Kleppa, viser til dokumentet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at saker som berører landets indre og ytre sikkerhet, i dag ligger under Stortingets justiskomité og forsvarskomités ansvarsområder. Forsvarskomiteen mottar informasjon om trusselbildet i tilknytning til behandlingen av de årlige budsjettene og får også orienteringer om trusselbildet under besøk hos Forsvarets etterretningstjeneste. Stortingspresidenten og leder og nestleder i forsvarskomiteen blir orientert om etterretningstjenestens virksomhet i regelmessige møter med forsvarsministeren og eksperter fra tjenesten. Den utvidede utenrikskomité er et konsultativt organ Regjeringen kan benytte seg av også i slike spørsmål. Kontroll- og konstitusjonskomiteen behandler årsmeldingene fra EOS-utvalget, som er Stortingets permanente kontrollorgan for Politiets sikkerhetstjeneste, Nasjonal sikkerhetsmyndighet og Etterretningstjenesten.

Flertallet viser til at det internasjonale trusselbildet har endret seg og preges i dag i større grad av internasjonal terrorisme og regionale konflikter enn av etterkrigstidens tradisjonelle militære trusselbilde. Dette innebærer at samfunnssikkerhet og beredskap antar andre former enn tidligere, jf. behandlingen av de stortingsmeldinger og proposisjoner det vises til i Dokument nr. 8:102 (2005-2006). Dette medfører at også det sivile samfunn og publikum generelt i sterkere grad kan bli berørt av beredskapstiltak, og at de også bør være mer orientert om bakgrunn og formål ved slike tiltak, enn det tidligere kunne være behov for. Flertallet viser til at Politiets sikkerhetstjeneste på denne bakgrunn legger ut en årlig ugradert trusselvurdering på Internett.

Flertallet mener at det også er behov for at Stortinget blir holdt systematisk og jevnlig informert om de vurderinger som gjøres rundt trusselbildet og samfunnssikkerheten. Flertallet viser til det svar justisministeren har gitt til representanten André Oktay Dahl, på spørsmål om statsråden vil ta initiativ til at Stortinget på egnet måte orienteres om ressurs situasjonen i PST. Justisministeren viser i sitt svar til at Stortinget gjennom de årlige budsjettproposisjoner og stortingsmeldinger blir gitt informasjon om PSTs oppgaver og prioriteringer og det generelle trusselbildet.

Flertallet viser også til at forsvarskomiteen i Stortingets forretningsorden er tillagt ansvaret for å følge

de tiltak som blir gjort på det beredskapsmessige området i henhold til gitte fullmakter og bevilgninger.

Flertallet vil peke på at en mulighet for å styrke informasjonen til Stortinget på det området Politiets sikkerhetstjeneste dekker, kan være å endre § 13 i Stortingets forretningsorden slik at den utvidede utenrikskomiteen trer sammen også på anmodning av justisministeren. I spesielle terror situasjoner vil det være et alternativ at Regjeringen informerer Stortingets presidentskap. Flertallet vil understreke at det i tilfelle er snakk om generelle orienteringer, og ikke et krav om konsultasjoner før nødvendige operative tiltak iverksettes.

Flertallet ser det som naturlig at det er Stortingets presidentskap som i samråd med Regjeringen vurderer dette.

Flertallet vil dessuten peke på at Regjeringen også kan benytte muligheten til å be om å få gi en redeleggelse for Stortinget i helt spesielle situasjoner, om nødvendig for lukkede dører. Hvis en situasjon skaper behov for vedtak eller bevilgninger, kan dette skje på ordinær måte gjennom konkrete forslag.

Flertallet mener det vil være en styrke at mest mulig av informasjonen rundt trusselbildet kan gis åpent og ugradert, slik at informasjonen kan nå flest mulig og bidra til å skape både forståelse for nødvendige tiltak og årvåkenhet for de trusler samfunnet står overfor. En mer systematisk orientering til Stortinget om Politiets sikkerhetstjenestes vurderinger vil være et viktig ledd i dette arbeidet, i tråd med merknadene ovenfor.

Flertallet viser til forslaget om å opprette en egen sikkerhetskomité som skal ha i oppgave å drøfte med Regjeringen viktige spørsmål om landets indre sikkerhet og antiterrorarbeidet, beredskapsplaner, samt de operative sikkerhetstiltak overfor etater, direktorater, departementer, institusjoner og myndighetspersoner, og at slik drøftelse bør finne sted før viktige beslutninger fattes. Sikkerhetskomiteen skal etter forslaget følge de tiltak som blir gjort på det interne sikkerhets- og antiterrorområdet i henhold til gitte fullmakter og bevilgninger, og føre kontroll med Regjeringens myndighetsutøvelse på dette området.

Flertallet mener et slikt mandat vil innebære at Stortinget går langt inn på den utøvende makts ansvarsområde, og det kan reises spørsmål ved om dette ville være i overensstemmelse med Grunnloven § 3. Uavhengig av en slik vurdering mener flertallet at et stortingsorgan ikke er egnet til å ha den rollen i rene operative oppgaver på dette feltet, som mandatet i forslaget tilsier. Når det gjelder "viktige beslutninger" på dette området, som skal omfatte operative sikkerhetstiltak overfor etater, departementet, institusjoner og myndighetspersoner, kan det være helt avgjørende at beslutningene kan fattes raskt og fleksibelt. En forutsetning om at drøftelser bør finne sted før viktige beslutninger fattes, vil etter flertallets mening ikke bare være u hensiktsmessig, men rett og slett hemmende for den operative virksomheten, og i spesielle situasjoner, kunne forsinke livsviktige tiltak.

Flertallet viser til forslaget om sammensetning av en sikkerhetskomité, og mener at dette vil bryte med den sammensetning som for øvrig benyttes i Stortingets organer, hvor partiene er representert etter styrkeforhold så langt dette er mulig. En sammensetning som foreslått vil ikke være representativ, noe som også vil gjøre det uklart hvilken vekt Regjeringen skal tillegge de synspunkter som kommer fram i en slik komité.

Flertallet vil også peke på at en sikkerhetskomité med det mandat og den sammensetning som forslaget legger opp til, vil vanskeliggjøre den etterfølgende kontroll som Stortinget utøver med disse tjenestene gjennom EOS-utvalget, idet ansvarsforholdene blir uklare.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at de utfordringer Norge som nasjon står overfor i dagens og morgendagens sikkerhetssituasjon, mer enn noen gang før må tas på alvor. Norge har vært skånet for store terroranslag og andre trusler, men vi må være forberedt på at situasjonen raskt kan endre seg dramatisk.

Disse medlemmer er derfor svært oppatt av at vårt samfunn skal være best mulig rustet for å motstå kriser og terror. Det politiske miljø må i større grad ta innover seg de alvorlige konsekvenser det kan gi dersom man ikke har en forståelse for de utfordringer man i fremtiden vil kunne stå overfor.

Disse medlemmer er svært bekymret over trusselutviklingen og mener det må satses mer på forebyggende og kartleggende arbeid innenfor sikkerhetsområdet. Disse medlemmer ser det som naturlig og nødvendig at det foregår et organisert samarbeid og informasjonsutveksling mellom de ulike myndighetsaktører innenfor samfunnssikkerhet og beredskap på både militær og sivil sektor. I denne forbindelse er det et klart behov for en sikkerhetskomité i Stortinget som kan motta informasjon om beredskapsplaner, budsjettoversikter og detaljplaner for den operative tjeneste, og fastlegge de prinsipper og retningslinjer som skal legges til grunn for sikkerhetsvurderinger og tiltak overfor myndighetsorganer og -personer.

Disse medlemmer mener en sikkerhetskomité også vil kunne være et konsultasjonsorgan av mer formell karakter for Regjeringen, samtidig som komiteen kan utøve den normale kontroll med at Regjeringens arbeid på det indre sikkerhetsområdet er organisert på en forsvarlig og betryggende måte. Slik disse medlemmer ser situasjonen i dag, er det ene og alene Regjeringen som har ansvaret for den indre sikkerhet, slik at hvis en terrorhandling inntreffer på norsk jord, og det så avdekkes mangelfulle beredskapsplaner, mangelfullt utstyr og mangelfull bemanning og rutiner i for eksempel Politiets sikkerhetstjeneste, politiet eller direktorat og departementer, vil mange spørre om hvor Stortingets kontroll med regjering og forvaltning har vært. Disse medlemmer vil ikke at Stortinget ikke skal utføre sin konstitusjonelle oppgave som kontrollorgan for den utøvende makt og vil derfor støtte forslaget. Disse medlemmer vil også påpeke at det ikke ville være unaturlig om Regjeringen i mange ulike

spørsmål og vurderinger sikret seg en støtte i Stortinget, slik Regjeringen gjør på det utenriks-, sikkerhets- og handelspolitiske området gjennom konsultasjoner med den utvidede utenrikskomité.

En sikkerhetskomité som foreslått vil også åpne en mulighet for at spørsmål om beredskap, rutiner, bemanning, ressurser, lovgivning og informasjonsutveksling kan reises fra de folkevalgtes side. En slik mulighet eksisterer ikke i dag, og på dette viktige området følger altså ikke nasjonalforsamlingen opp sine konstitusjonelle forpliktelser overfor befolkningen om å utøve kontroll.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Ny § 13 b i Stortingets forretningsorden skal lyde:

I tillegg til de komiteer som er omtalt i § 10 oppnevnes også en sikkerhetskomité. Sikkerhetskomiteen har til oppgave å drøfte med Regjeringen viktige spørsmål om landets indre sikkerhet og antiterrorarbeidet, beredskapsplaner, samt de operative sikkerhetstiltak overfor etater, direktorater, departementer, institusjoner og myndighetspersoner. Slik drøftelse bør finne sted før viktige beslutninger fattes. Sikkerhetskomiteen skal følge de tiltak som blir gjort på det interne sikkerhets- og antiterrorområdet i henhold til gitte fullmakter og bevilgninger, og føre kontroll med Regjeringens myndighetsutøvelse på dette området.

Sikkerhetskomiteen består av Stortingets president som leder og visepresident som nestleder, partiens gruppeledere med nestledere som varamenn, samt justis- og forsvarskomiteens ledertrio.

Lederen kaller sammen komiteen når vedkommende mener det er nødvendig, eller når statsminister, justisminister eller en tredjedel av komitémedlemmene anmoder om det.

Forhandlingene i sikkerhetskomiteen skal holdes hemmelige, hvis intet annet uttrykkelig bestemmes. Det samme gjelder for fellesmøter denne komité har med andre komiteer. Også innkallingen til komitémøter skal være hemmelig.

Sikkerhetskomiteen kan også la embetspersoner møte for å gi informasjon og svare på spørsmål, sammen med medlemmer av Regjeringen."

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Ny § 13 b i Stortingets forretningsorden skal lyde:

I tillegg til de komiteer som er omtalt i § 10 oppnevnes også en sikkerhetskomité. Sikkerhetskomiteen har til oppgave å drøfte med Regjeringen viktige spørsmål om landets indre sikkerhet og antiterrorarbeidet, beredskapsplaner, samt de operative sikkerhetstiltak overfor etater, direktorater, departementer, institusjoner og myndighetspersoner. Slik drøftelse bør finne sted før viktige beslutninger fattes. Sikkerhetskomiteen skal følge de tiltak som blir gjort på det interne sikkerhets- og antiterrorområdet i henhold til gitte fullmakter og bevilgninger og føre kontroll med Regjeringens myndighetsutøvelse på dette området.

Sikkerhetskomiteen består av Stortingets president som leder og visepresident som nestleder, partienes gruppeledere med nestledere som varamenn, samt justis- og forsvarskomiteens ledertrio.

Lederen kaller sammen komiteen når vedkommende mener det er nødvendig, eller når statsminister, justisminister eller en tredjedel av komitémedlemmene anmoder om det.

Forhandlingene i sikkerhetskomiteen skal holdes hemmelige, hvis intet annet uttrykkelig bestemmes. Det samme gjelder for fellesmøter denne komité har med andre komiteer. Også innkallingen til komitémøter skal være hemmelig.

Sikkerhetskomiteen kan også la embetspersoner møte for å gi informasjon og svare på spørsmål, sammen med medlemmer av Regjeringen.

5. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:102 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Carl I. Hagen, Per Ove Width og Jan Arild Ellingsen om opprettelse av en sikkerhetskomité i Stortinget - bifalles ikke.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 28. november 2006

Lodve Solholm
leder

Svein Roald Hansen
ordfører

